

รุก ESG แบบ Less is More...ทางรอดรับเศรษฐกิจโลกอ่อนแรง

ดร.รักษ์ วรกิจโกศาทร

กรรมการผู้จัดการ

ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (EXIM BANK)

เข้าสู่โค้งสุดท้ายของปี หลายท่านคงกำลังทบทวนสิ่งที่เกิดขึ้นระหว่างปีที่ผ่านมาและเตรียมแผนรับมือกับความท้าทายที่รออยู่ โดยเฉพาะเมื่อ IMF เตือนว่ามีโอกาสถึง 1 ใน 4 ที่เศรษฐกิจโลกจะโตต่ำกว่า 2% ในปี 2566 จึงได้ยินผู้ประกอบการพูดถึงการหาช่องทางลดค่าใช้จ่าย หรือปรับลดพนักงานอยู่เป็นระยะ แต่การตั้งโจทย์ธุรกิจที่มุ่งเป้าหมายระยะสั้นเป็นหลักอาจนำมาซึ่งแผนธุรกิจที่ไม่ดีนัก เพราะการดำเนินธุรกิจเป็นเกมของการเดินทางระยะไกล ธุรกิจจึงควรเตรียมตัวให้พร้อมตอบโจทย์รอบด้าน ทั้งจากภูมิรัฐศาสตร์ ค่าเงินผันผวน ต้นทุนที่เพิ่มขึ้นจากเงินเฟ้อที่ยังสูง จนถึงปัญหาความไม่เท่าเทียมในสังคม และที่สำคัญคือ ปัญหาสิ่งแวดล้อม วันนี้ผมจึงตั้งใจจะพูดถึงหนึ่งในทางเลือกปรับตัวที่ผู้ประกอบการทั่วโลกนำมาใช้เพิ่มขึ้น เพื่อพลิกเกมและสร้างแต้มต่อทางธุรกิจในระยะยาว ขอเรียกง่าย ๆ ว่าแผนธุรกิจภายใต้ความยั่งยืน หรือ ESG (Environment, Social and Governance)

แม้ผมและอีกหลายหน่วยงานได้พูดถึง ESG บ่อยครั้ง ทั้งในบทความและในงานเสวนาต่าง ๆ แต่ก็ต้องยอมรับว่าการรับรู้และการนำไปปรับใช้ของภาคเอกชน โดยเฉพาะ SMEs ของไทย ยังมีอยู่น้อยมาก เมื่อเทียบกับตลาดโลก โดยเฉพาะในตลาดฝั่งตะวันตก ทั้งสหรัฐฯ และยุโรป ที่ให้ความสำคัญเพิ่มขึ้นมาก การวางแผนปรับธุรกิจสู่ ESG จึงกลายเป็นไพล์บังคับสำหรับการดำเนินธุรกิจตามมาตรฐานสากลในปัจจุบัน และด้วยเหตุที่ธุรกิจไม่อาจเติบโตในโลกที่กำลังเผชิญได้ ท้ายที่สุดแล้วทุกธุรกิจ ทั้งขนาดใหญ่และขนาดเล็ก ก็ต้องปรับเข้าสู่ ESG สำหรับผู้ที่ยังลังเลในการก้าวสู่ ESG ผมขอให้มั่นใจว่า เมื่อท่านทำดีแล้ว ย่อมได้ดี และมีคนเห็นครับ

- **ทำดีได้ดี** : ESG ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพธุรกิจ กลยุทธ์ด้านความยั่งยืนมักนำไปสู่วิธีดำเนินธุรกิจใหม่ ๆ ที่ช่วยลดต้นทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างการดำเนินโครงการสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในรายชื่อหุ้นยั่งยืน THSI (Thailand Sustainability Investment) ในปี 2564 อาทิ การติดตั้งแผงพลังงานแสงอาทิตย์บนหลังคาโรงงานและคลังสินค้า และการพัฒนาบริการรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ เช่น รับใบเสร็จแบบ E-Receipt เพื่อลดการใช้กระดาษ ไม่เพียงช่วยลดปริมาณก๊าซเรือนกระจกได้รวมกัน 14 ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์ แต่ยังช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายรวมกันมากถึงกว่า 1,700 ล้านบาท หรือการที่เกษตรกรเปลี่ยนไปทำเกษตรอินทรีย์ ซึ่งนอกจากช่วยลดต้นทุนจากการใช้สารเคมีแล้ว สินค้าอินทรีย์ยังเข้าถึงตลาด Premium มากขึ้น การที่โรงแรมและร้านอาหารที่ปรับตัวสู่ความยั่งยืนด้วยการใช้วัตถุดิบจากท้องถิ่น ซึ่งไม่เพียงส่งเสริมรายได้ให้กับชุมชนโดยรอบ ยังช่วยลดต้นทุนจากการใช้วัตถุดิบที่ต้องขนส่งมาไกลอีกด้วย

- **ทำดีมีคนเห็น** : ESG ช่วยให้สินค้ามีภาพลักษณ์โดดเด่นขึ้นในสายตาผู้บริโภค ที่ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมและสังคม โดยผู้บริโภคที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อมและยอมที่จะจ่ายแพงขึ้นเพื่อสนับสนุนสินค้ารักษ์โลกมีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เช่น การเลือกใช้น้ำมันไฟฟ้า (EV) แทนยานยนต์ใช้น้ำมันที่เติบโตขึ้น โดย International Energy Agency (IEA) ประมาณการว่ายอดขายยานยนต์ EV โลกจะมีสัดส่วน 60% ของยอดขายยานยนต์ทั้งหมดภายในปี 2573 นอกจากนี้ ผลสำรวจของ Euromonitor ปี 2564 พบว่า ผู้บริโภคที่รักษ์โลกไม่ได้มีแต่ผู้มีรายได้สูงเท่านั้น แต่กระจายตัวอยู่ในทุกระดับรายได้ โดยไม่ว่าสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมจะวางจำหน่ายในระดับราคาใด ก็จะมีผู้บริโภคราว 1 ใน 5 ที่ต้องการซื้อสินค้านั้นอยู่เสมอ

ทั้งนี้ ผมมีข้อสังเกตว่ารายชื่อบริษัทจดทะเบียนในรายชื่อหุ้นยั่งยืน THSI เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี จาก 51 บริษัท ในปี 2558 เป็น 147 บริษัท ในปี 2564 แสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบการไทยสนใจก้าวสู่ ESG กันมากขึ้น ซึ่งนับเป็นเรื่องที่ดี อย่างไรก็ตาม การปรับใช้ ESG ก็ต้องมีกลยุทธ์ ยิ่งในช่วงที่เศรษฐกิจชะลอตัวเช่นปัจจุบัน กลยุทธ์ที่ควรนำมาใช้คือ การเลือกโครงการที่มีลักษณะ Less is more หรือลงทุนไม่สูงนักแต่ได้ผลตอบแทนคุ้มค่า อาทิ การปรับปรุงบรรจุภัณฑ์ให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมพร้อมลดต้นทุนการผลิตไปพร้อม ๆ กัน เช่น ปรับบรรจุภัณฑ์ให้มีขนาดพอดีกับสินค้าเพื่อลดการใช้วัสดุสิ้นเปลือง และออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีลดลายน้อยลง หรือ มีช่องโหว่สินค้า ทดแทนการพิมพ์ลาย เพื่อลดการใช้สีในการพิมพ์ ซึ่งเป็นวิธีที่สอดคล้องกับพฤติกรรมผู้บริโภค เพราะผลสำรวจของ Euromonitor ปี 2565 พบว่า พลาสติกและบรรจุภัณฑ์เป็นสิ่งแรก ๆ ที่ผู้บริโภคจะเลือกปรับเปลี่ยนเพื่อความยั่งยืน หรืออาจเลือกลงทุนติดตั้ง Solar Rooftop เพื่อผลิตไฟฟ้าใช้ในโรงงาน ซึ่งนอกจากช่วยลดค่าไฟฟ้าแล้ว ยังสามารถรับสิทธิประโยชน์การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลจาก BOI ได้อีกด้วย

สุดท้ายนี้ ผมหวังว่าเศรษฐกิจโลกในปี 2566 คงจะไม่แย่ไปกว่าที่หลายฝ่ายประเมินไว้ และหวังว่าจะส่งผลกระทบไม่มากพร้อมกับฟื้นตัวได้ไว ผมขอให้กำลังใจผู้ประกอบการทุกท่านให้นำพาธุรกิจฝ่าวิกฤตเศรษฐกิจครั้งนี้ไปได้อย่างราบรื่น ซึ่งผมเชื่อว่าวิกฤตครั้งนี้จะไม่เกิดขึ้นแล้วเสียเปล่า แต่จะสร้างประสบการณ์และความกล้าที่จะปรับเปลี่ยนกลยุทธ์เพื่อให้ธุรกิจผ่านวิกฤตไปได้

Disclaimer : คอลัมน์นี้เป็นข้อคิดเห็นส่วนบุคคล จึงไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความคิดเห็นของ EXIM BANK